

มติชน

ปีที่ 17 ฉบับที่ 5825 วันเสาร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2537

น้ำเสียจากบ่อเลี้ยงกุ้งก้ามกราม
และการแก้ไข

ในปี 2530 เคยเกิดวิกฤตการณ์เกี่ยวกับ ปัญหาเรื่องน้ำมาแล้ว จนเกิดกรณีพิพาทระหว่าง ชาวนาข้าว กับชาวนากุ้ง โดยเฉพาะในเขตที่ลุ่ม ภาคกลางตั้งแต่สุพรรณบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม จนถึงฉะเชิงเทรา บริเวณที่กล่าวมามีพื้นที่เสี่ยงกึ่งท่วมประมาณ 50,000 ไร่ เฉพาะที่สุพรรณบุรีก็ 30,000 ไร่เข้าไปแล้ว

ปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งนั้น เนื่องจากชาวนากุ้งปล่อยน้ำเสียเข้าไปในนาข้าวทำให้เกิดอาการข้าวเหี่ยวใบ ต้นหักล้ม เมล็ดลีบ จนไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เลย ดังนั้นหากไม่มีการป้องกันล่วงหน้า โอกาสที่จะซ้ำรอยมีอย่างแน่นอน

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่าระหว่างเดือนมกราคมจนถึงเดือนเมษายน อันเป็นช่วงแล้งที่รุนแรง โดยน้ำเสียจากบ่อเลี้ยงกุ้ง จะทำให้ข้าวในนาเหี่ยวอย่างชัดเจน ต้นหักล้ม ผลผลิตลดลง 27-50 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งรวมถึงผักกระเฉดผักบุ้งด้วย ส่วนหน่อไม้ น้ำกลับไตในสภาพดังกล่าว ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการย่อยสลายของอาหารกุ้งที่ตกค้างในบ่อเลี้ยงกุ้ง ซึ่งมีส่วนประกอบของโปรตีนในอัตราที่สูง โดยจุลินทรีย์หลายชนิดรวมทั้งสิ่งขับถ่ายจากตัวกุ้งด้วย ทำให้น้ำมีออกซิเจนที่ต่ำ แต่มีแอมโมเนียสูง จึงเป็นพิษต่อพืช

วิธีป้องกันแก้ไขทำได้โดย ขุดระบายน้ำ กันระหว่างบ่อเลี้ยงกับนาข้าว เสริมคันนาให้สูง เพื่อป้องกันน้ำเสียหรือปล่อยให้น้ำไหลกลับลงคลอง เพื่อลดความเข้มข้นของธาตุไนโตรเจนลง จากนั้นปล่อยให้ออกซิเจนเพิ่มขึ้นในน้ำ โดยวิธีธรรมชาติ จึงค่อนนำน้ำจากคลองมาใช้อีกทีหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม หากต้องการใช้น้ำเสียนั้นทำนาเลย

ก็อาจทำได้โดยระบายน้ำเข้านาตามความต้องการ จากนั้นเว้นช่วงในการให้น้ำทุก 5-7 วัน พร้อมกับลดอัตราปุ๋ยเคมีลงครึ่งหนึ่งจากที่เคยใช้

การแก้ไขวิธีนี้ จะทำให้เกษตรกรได้ผลผลิตข้าวในระดับเดิม

ผู้สนใจอยากได้ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อที่ นายประเวศ แสงเพชร ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ กรมวิชาการเกษตร โทร. 579-4406, 561-2825